

„To je moje telo.“ (Slikal C. Dolci.)

na misel sedaj, ko so zmagovali Francozje; a tudi odločiti se ni mogel, kaj naj stori, ali naj poskusi ubežati, ali naj se brani, ali naj gre mirit razburjeno množico.

„Kaj je storiti? Kaj je storiti?“ vikal je v jedno mer in čakal ukaza od glavarja. A ta je bil v skrbeh sam zase. Vendar se ni pomišljal dolgo, ampak planil v vežo med hrupno množico, preril se s pomočjo uradnih slug do stopnic in se rešil v prvo nadstropje. V pisarno pa je vdrla tolpa, prišla trepetajočega komisarja, ki je izgubil vso duševno in telesno moč, in vlekla ga na cesto.

„Naprej, naprej! Vodite nas!“ vpila je množica. On pa je izkušal govoriti in miriti. A zastonj.

„Nič besedij!“ so vpili. „Sedaj ni časa!“ Čulo se je iz mesta bobnanje in trobljenje vojakov, ki so se zbirali. V smrtni stiski se je umikal komisar kmečkim pestem in porabil trenutje, ko ga je izpustil kmet, in skočil proti vratom, od koder so bili sluge baš izrinili kmete.

„Pobijte ga, sleparja, zapeljivca!“ zakričala je razjarjena množica. Pod cepcem se je zgrudil nesrečni komisar na tla in deset sulic se mu je zabodlo v prsi.

„Kam pa sedaj?“ vpili so kmetje in gledali drug drugega. Odločen je bil samo Sinúr; ta je pomignil svojim tovarišem in udrli so po strmi stezi proti prošitji nad francosko blagajnico. To uzrši, razdelili so se kmetje: nekateri so hiteli za Sinúrjem ne vedé, zakaj; drugi so se napotili po glavni cesti proti trgu in klicali meščane v boj proti Francozom.

Kaj se je potem zgodilo, pripoveduje nam Vrhovec v svoji zgodovini Novega mesta.

Najprej je nastal boj pred prošitjo, a ne med Francozi in kmeti, ampak med kmeti in Sinúrjevimi tovariši. Le-ti niso hoteli deliti plena in odganjali so kmete z grda. Pobili so par najsilnejših in zaprli se v prošitjo. Kmetje so razbijali nekaj časa po vratih, a ker so bila pretrda, obrnili so se proti trgu dol.

Tu jih je čakal žalosten sprejem. Francozje so bili zbrani z dvema topovoma pred pošto. Ko sta se prikazali četi kmetov, jedna od prošitje, druga od kresije sem, zabliskalo se je iz topa in zagrmelo, in razpršila se je množica na vse strani. Največ jih je bežalo proti mostu; a tu jih je sprejel oddelek Francozov in jih obrnil nazaj. In ko so pribežali zopet na trg, zabliskalo se je in zagrmelo iz nova in ležalo in vilo se je v krvi na trgu kakih dvajset trupel. Zdaj so pometali kmetje proč svoje revno orožje in bežali, kamor je kdo mogel. Francozje so šli za njimi in streljali in pobijali jih kakor divjačino na lovu. Kjer koli se je pokazal kak kmet, počila je puška in malokdaj zastonj.

Kmalu so bile ulice prazne, Francozje so bili gospodarji v mestu. Obkolili so prošitjo, da ni mogel nihče ulti, in postrelili Sinúrja in vse njegove tovariše do poslednjega. Po mestu so razglasili obsedni stan in razbojnali, da preti smrtna kazen vsakomur, ki bi prikril kakega kmeta. Pričela se je gonja in iskanje. Tu in tam so izvlekli katerega, ki je bil zašel v neznano ulico, iz skrivališča in ustrelili ga na mestu; nekaj pa so jih vendar rešili milosrčni meščanje. Ko sta pretekli dve uri, ni bilo videti več nobene živega upornika v mestu; mrtva trupla pa so naložili na voz in pometali v Krko.

Poročilo o tem upor se je bilo poslalo takoj generalu Zucchiju, ki je pospešil svojo pot. Pred njegovim prihodom so bežali v gozde kmetje onih vasij, ki so se bile udeležile upora. Krvavi žar na nebu je naznanjal proti večeru, da se bližajo Zucchijevi vojaki; gredoč so požigali uporne in sumne vasi. Požgati so hoteli tudi Trebnje in Mirno peč; a ondodna župnika sta preprosila francoskega poveljnika, da se je usmilil zapeljanih ljudij. Za Šmihel pa se je uspešno potegnil okrožni glavar.